

Tirgus apskats

2009. gada 20. - 26. jūlijs

Akciju tirgu rādītāji pagājušajā nedēļā atkal bija spēcīgi, jo pozitīvie uzņēmumu rezultāti nodrošināja, ka pirmo reizi kopš janvāra sākuma ASV *Dow Jones Industrial Average* indekss pārsniedza 9000 punktu līmeni. DJ Euro STOXX 600 bija nepārtraukti augošs ilgāko laika posmu kopš 2006. gada. Indeksa pieaugums beidzās piektdien pēc deviņām kāpuma dienām. Pagājušās nedēļas laikā attīstītie tirgi pieauga par 4,6%, bet attīstības tirgu pieaugums bija 5,2%.

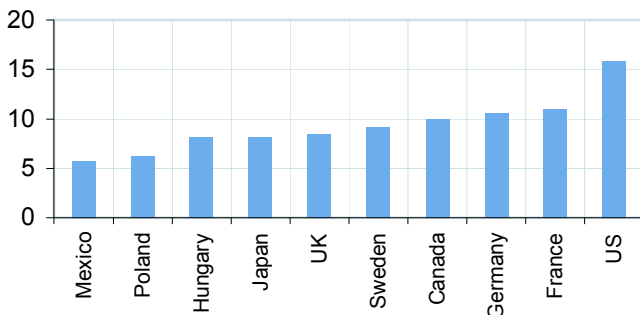
Uzņēmumu peļņas rādītāju paziņošana arī pagājušajā nedēļā bija galvenais dzinējspēks, jo savus darbības rezultātus paziņoja vairāki uzņēmējdarbības milži. Kaut arī kopējā noskaņa nebūt nebija pozitīva, **lielākā daļa uzņēmumu ar saviem rādītājiem ir bijuši patīkams pārsteigums, liekot analītiķiem palielināt peļņas prognozes pirmo reizi kopš kredītu krīzes sākuma.** Runājot par konkrētiem uzņēmumiem, *Caterpillar* ir paziņojis, ka kredītu tirgi normalizējas un ir saskatāmas ekonomikas un gala lietotāju pieprasījuma stabilizēšanās pazīmes. Uzņēmums arī palielinājis savas prognozes 2009. gadam. *Apple* rezultāti ir pārsnieguši pat visoptimistiskākās prognozes, un uzņēmums ir paziņojis par 15% pieaugumu tā ceturkšņa peļņā, pateicoties lielajam pieprasījumam pēc jaunajiem *iPhone* tālruniem. Programmatūru ražošanas milža *Microsoft* ienākumi un peļņa tomēr ir bijusi mazāka nekā prognozēta. *Coca-Cola* paziņojusi par labiem rezultātiem, jo ievērojami pieauguši pārdošanas apjomi Indijā un Ķīnā, kas palīdzējis neitralizēt vājos rādītājus ASV. Autoražotājs *Ford* paziņojis par peļņu, kas gūta, uzņēmumam samazinot izdevumus un palielinot iekšzemes tirgus daļu.

Finanšu jomas uzņēmumi uzrādījuši ļoti dažādus rezultātus – Morgan Stanley paziņojis par lielākiem nekā prognozētiem zaudējumiem, jo tika atmaksāti līdzekļi valdībai un pārvērtēts pašu parāds, arī *Bank of New York Mellon* un *US Bancorp* rezultāti ir sliktāki nekā prognozēti. *Wells Fargo* rādītāji ir pārsnieguši prognozes, taču domājams, ka ievērojama daļa no peļņas pieauguma nebūs ilgtspējīga. Banka ziņojusi arī par lielākiem kredītu zaudējumiem un komerciālo nekustamo īpašumu portfeļa turpmāku pasliktināšanos.

Raugoties uz Eiropas uzņēmumiem, redzams, ka Šveices lielākā banka *Credit Suisse* ir sasniegusi 29% pieaugumu, salīdzinot ar pagājušo gadu, savos 2. ceturkšņa tīrajos ienākumos, kas galvenokārt ir rezultāts spēcīgajiem bankas investīciju darījumiem. Bankas izpilddirektors ir paziņojis, ka „ja tirgi turpinās uzlaboties, mēs paredzam turpmāku augšup virzību visā mūsu uzņēmējdarbībā.” *Fiat* jau otro ceturksni pēc kārtas ziņo par zaudējumiem, jo smago automašīnu un iekārtu tirdzniecības apjomu kritums bijis lielāks nekā uzlabojumi Rietumeiropas vieglo automašīnu tirgos. **Kā pozitīva ziņa jāmin tas, ka Fiat izpilddirektors Serdžio Markione ir komentējis, ka "mēs esam sasnieguši zemāko cikla punktu".**

Otrdien Bernanke sniedza pārskatu ASV Kongresam, ieskicējot stratēģijas, kā „iekustināt” lielo monetāro stimulu, kas ticis ieguldīts globālajā finanšu sistēmā, un kā iziet no stāvokļa, ka jāizmanto politika, kurā procentu likmes ir gandrīz nulle. Galvenie secinājumi: Federālo rezervju bankai ir pietiekami līdzekļi, lai iegrožotu pārmerīgo likviditāti, ja to prasītu ekonomiskais stāvoklis. **Kas svarīgi investoriem, viņš teicis, ka pasaules ekonomika ir pārāk trausla, lai sāktu monetāro iegrožošanu.**

1. attēls. Veselības aprūpes izmaksas procentos no IKP

ASV Kongress apspriež svarīgāko Obamas administrācijas politikas mērķi – veselības aprūpes sistēmas reformu. **Reformas pamatā ir apdrošināšanas seguma paplašināšana, jo šobrīd 44 miljoniem amerikāņu nav veselības apdrošināšanas.** Cits nozīmīgs mērķis ir apturēt veselības aprūpes izmaksu straujo pieaugumu un uzlabot ASV veselības aprūpes sistēmas efektivitāti. ASV ir vienīgā attīstītā valsts, kurā nav vispārēja veselības apdrošināšana, kaut arī tās izdevumi veselības aprūpei ir lielākie pasaulē (skatīt 1. attēlu). 2006. gadā ASV tērēja 15,8 % sava IKP veselības aprūpei. Turklāt veselības aprūpes izmaksas ir strauji augušas – par 8% gadā – pēdējos 20 gadus, salīdzinot ar vidējo nominālo iedzīvotāju ienākumu pieaugumu tikai 5% gadā. Investoriem galvenais jautājums ir, kā šī reforma ietekmēs ASV budžeta deficītu un ilgtermiņa obligāciju ienesīgumu. Sākotnējie aprēķini liecina, ka reformu izmaksas būs USD 100 miljardi desmit gadu laikā, un lielākā daļa no tām tiks iegūtas no izmaksu samazināšanas un nodokļu palielinājumiem bagātajiem (ģimenes gada ienākums virs USD 1 miljons).

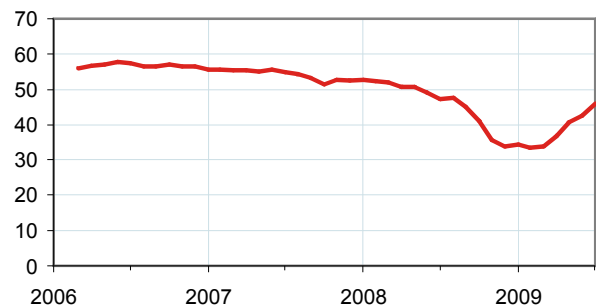
Kas attiecas uz ekonomiskajiem datiem, pagājušā nedēļā bija labvēlīga optimistiem. Eirozonā rūpniecisko pasūtījumu apjomi nebija pārāk iepriecinoši, bet mazumtirdzniecības apjomi Apvienotajā Karalistē, Kanādā un Francijā liecināja par spēcīgu patēriņu. ASV mājokļu tirgū dominēja pozitīvas notis, jo mājokļu cenas kāpa un mājokļu pirkšanas apjomi pieauga, jo ir zemākas naudas aizņemšanās izmaksas un tiek piedāvātas nodokļu atvieglojumu programmas. **Pagājušajās nedēļas svarīgākie rādītāji – jūlija eirozonas PMI indekss analīze (2. attēls) un Vācijas IFO indekss - pārsteidzoši uzrādīja pieaugumu, kas apliecina, ka eirozonas ražošanas apjomu samazināšanās sāk palēnināties.**

Negatīvāka ziņa ir tā, ka Apvienotās Karalistes IKP 2009. gada otrajā ceturksnī samazinājies par 5,8%, kas ir lielākais samazinājums kopš uzskaites sākšanas 1955. gadā. Taču tirgi uz to reaģēja kā uz vienkāršu vēsturisku faktu uz kopumā pozitīvās atgūšanās fona. Mičiganas Universitātes patērētāju pārliecības indekss arī samazinājās, jo patērētāji ir satraukušies par savu darbvietu drošību.

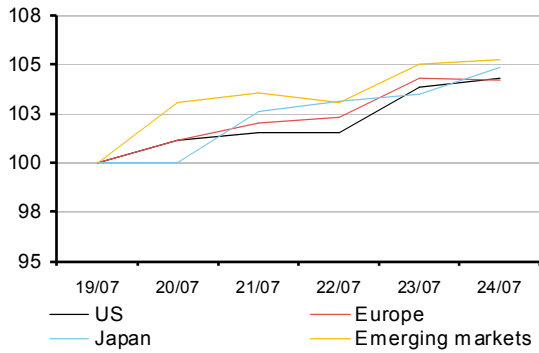
Centrālās un Austrumeiropas valstis ir pārspējušas lielāko daļu citu tirgu jūlijā, reģionālo akciju cenām pieaugot pat par 18% no mēneša sākuma. **Reģionālais uzņēmējdarbības cikls sācis iet augšup, rūpnieciskajai ražošanai sākot stabilizēties vai pat lēnām pieaugot dažās valstīs.** Mēs uzskatām, ka investori ir apzinājušies faktu, ka ekonomikas problēmas Baltijas valstīs un Ungārijā ir izņēmumi, nevis likums, un galvenās reģiona valstis (Čehija, Polija), kas nodrošina lielāko daļu reģiona akciju tirgus kapitalizāciju, samērā labi tiek galā ar ekonomikas lejupslīdi. Tāpat ir kļuvis redzams, ka bažas par ārējā parāda refinansēšanu reģionā ir bijušas nedaudz pārspīlētas.

Ķīnas premjerministrs Vens Jiabao savā otrdien publiskotajā komentārā paziņoja, ka Ķīnai ir jāpaātrina tās valūtu rezervju izmantošana, lai palīdzētu uzņēmumiem iegādāties ārvalstu uzņēmumus. Viņš gan nenorādīja, cik liela rezervju daļa tiks izmantota iegādēm vai kādās nozarēs iegādes notiks.

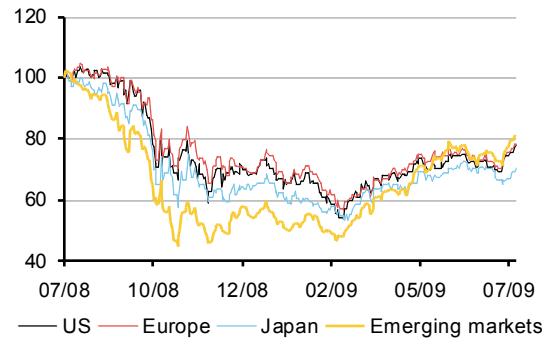
2. attēls. Eirozonas ražošanas PMI analīze

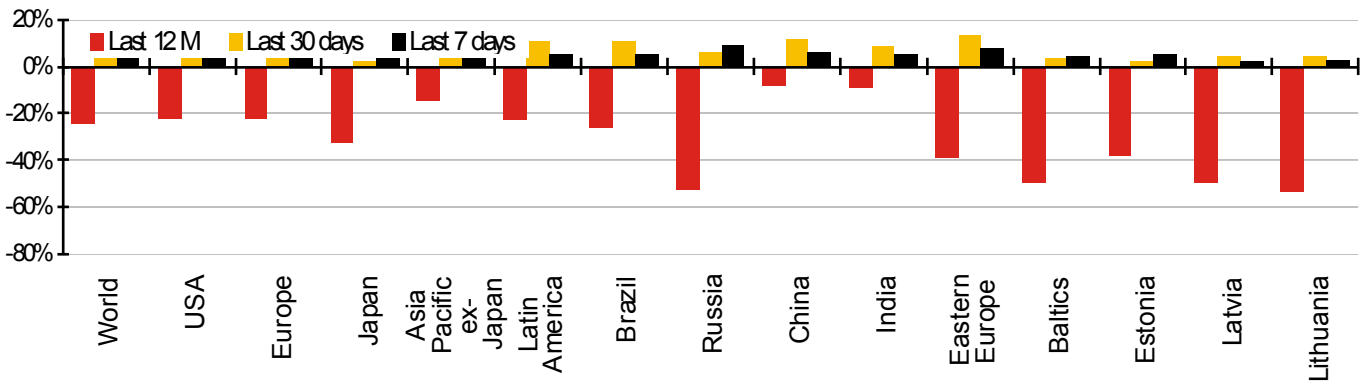
3. attēls. Akciju tirgi pagājušā nedēļā

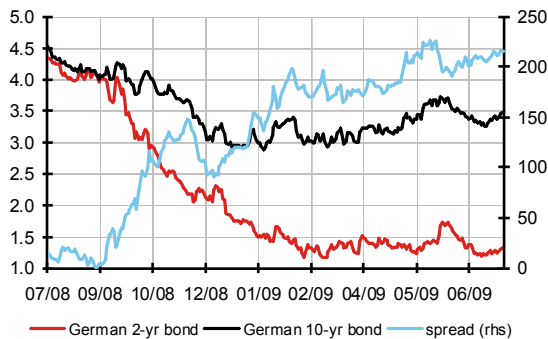
4. attēls. Akciju tirgi pagājušos 12 mēnešos

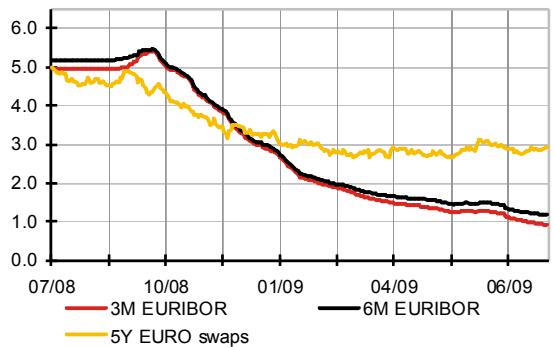
5. attēls. Akciju tirgu rezultāti¹

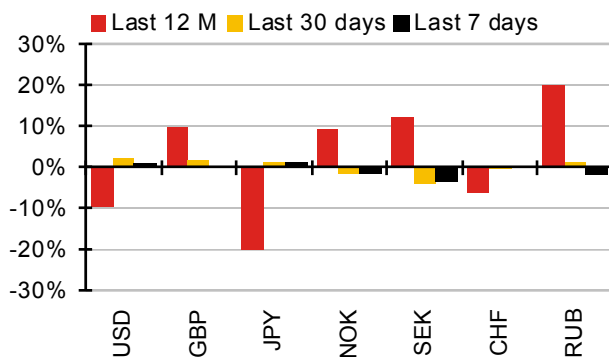
6. attēls. Vācijas valsts obligāciju ienesīgums

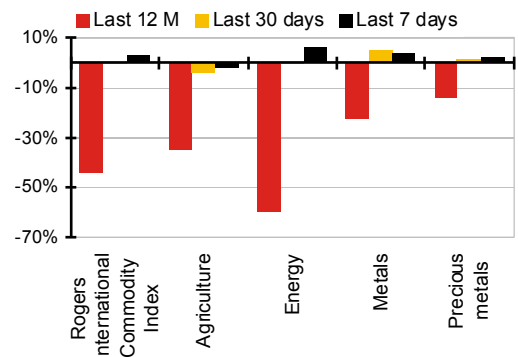
7. attēls. EURIBOR likmes pagājušos 12 mēnešos

8. attēls. EUR kurss

9. attēls. Izejvielu indeksu rezultāti

Diagrammu avots: Bloomberg.
Visi ienesīgumi izteikti attiecīgo indeksu valūtās, ja nav norādīts citādi.

¹ Diagrammā parādīti attiecīgā MSCI reģionālā akciju indeksa rezultāti ASV dolāros, izņemot Austrumeiropu (*DJ Stoxx EU Enlarged*) un Baltijas akcijas (OMX indeksi).

¹ Chart depicts the performance of respective MSCI regional equity index in USD, except for Eastern Europe (*DJ Stoxx EU Enlarged*) and Baltic equities (OMX indices).